

Selma och Johanna

Tonårskärlek på film kan vara det första barnsliga svärmeriet för en – ofta äldre – idealiserad partner. Det kan också vara den föramma pojke, men på olika sätt.

Åldersrekommendation:
åk 2 till åk 5

En filmhandledning av
Pia Huss

Filmens handling

Johannas lärare vill tvinga henne att gå om klass 4. Johanna är rasande. Tillsammans med bästisen Selma bestämmer hon sig för att anmäla fröken för Europadomstolen i Strasbourg. På uppsprogsdagen plockar hon och Selma ihop lite smågrejor, tömmer spargrisen och ger sig iväg. Men flickorna får problem. Bara tågbiljetten till Helsingborg visar sig kosta alldeles för mycket och istället försöker de tjuvåka. Trots att de gömmer sig på toaletten blir de upptäckta redan i Södertälje.

Snart får de dock lift med två virriga damer och nästa skjuts blir under pressenningen på en möbeltransportbil. Riktigt bra lift får flickorna när de träffar de veteranbilsfrälsta bröderna i sin röda Pontiac.

Vid det här laget är Selma och Johanna efterlysta. Bilbröderna förstår ganska snabbt att flickorna är på rymmen, men istället för att föra dem till närmaste polisstation, blir de och flickorna bundsförvanter. I den röda, gungande bilen far de fyra fram genom svenskt sensommarlandskap som glada fredlösa.

Flickornas försvinnande väcker förstas uppståndelse och förskräckelse. Johannas pappa bestämmer sig för att följa med den polisman som har huvudansvar för sökandet. Tillsammans är de flickorna hack i häl men ändå alltid för sent ute.

Med brödernas hjälp anländer Selma och Johanna till Helsingborg. Johanna tar med sig Selma till sin farmor som är husfru på ett slott i staden. Trots att Johanna och farmor endast har sporadisk kontakt tar far-

Jan Myrbrand och Anna Sjögren i roadmoven "Selma och Johanna".

mor emot flickorna med stor värme och klokhet. Hon respekterar deras avsikt att fara till Europadomstolen och lånar dem t o m respengar.

Selma och Johanna lyckas hålla sig undan och efter ett ivrigt sökande bestämmer sig ansvarig polis för att ge upp. Han räknar med att flickorna redan hunnit över till Danmark och den svenska polisens ansvarsområde slutar vid gränsen. Han vänder därför bilen upp mot Stockholm igen.

Johannas pappa vägrar dock att att ge upp och begär att bli avsläppt mitt på huvudvägen. Bara en stund senare susar Johanna och Selma förbi i förarhytten på en stor långtradare. Viss förvirring råder eftersom flickorna inte är ense om huruvida de nu är på rätt väg till Europa eller inte. Alla rymningsplaner får dock ett snabbt slut när Johanna upptäcker sin modstulne fader vid väggkanten. Tillsammans återvänder de hem och Johanna välkomnas också av beskedet att hon slipper gå om. Aldrig mer 4 B!

En lättsam roadmovie

Berättelsen om Selma och Johanna gungar fram lika behagligt som det mjuka svajet i den röda Pontiacen. Cabben är öppen och sommaren är fortfarande varm. Det är två tjejer med skinn på näsan som drar iväg

för att ge Johanna upprättelse och näpna fröken. Att ge sig iväg Hals över huvud kan förefalla väl drastiskt men Johanna har ändå försökt ändra sin situation genom att både prata med lärare och rektor. Det är inte särskilt svårt att förstå Johannas ilska. Både lärarinnan och rektor framställs som förstelnade. Johannas lärare tycks i första hand ogilla henne därför att hon är självständig och "inte gör som jag säger!". Rektor visar rena översittarfasoner när han rekommenderar Johanna att överklaga skolans beslut om att hon ska gå om till Skolstyrelsen eller Europadomstolen. Sedan är, som han uttrycker saken, "Fröken välkommen tillbaka men risken är väl att dina skolkamrater då redan har tagit studenten".

★ *Är skildringarna av lärare och rektor trovärdiga? Kan man ta dem på allvar? Skulle Johanna haft andra möjligheter att påverka skolans beslut?*

Johanna är en stark, självständig tjej med huvudet på skaft. Så småningom kommer Johanna tillbaka till skolan och slipper gå om fjärde klass.

★ *Är det troligt att hon har sådana skolsvårigheter så att hon behöver gå om? Kan det finnas andra orsaker bakom?*

Hur kan relationerna mellan henne och hennes lärarinna tänkas bli i fortsättningen? Skulle det kunna finnas andra sätt att lösa Johannas belägenhet? Vilka i så fall?

Vilka egenskaper ska en bra lärare ha?

Personpresentationer

Många av filmens personer har karakteristiska egenskaper. Regissören har valt olika sätt att berätta om dessa.

★ *Vad säger den inledande scenen på skoluppropet om Johanna? Vem är det som är den starkare i scenen då Johanna och lärarinnan byter ögonkast? Varför? Vad får vi veta om relationen mellan Johanna och hennes lärare? Vad får vi veta om Selma? Hur?*

Johannas pappa har flera egenskaper som på sätt och vi är ganska motsägelsefulla, hur presenteras de? Vad får vi veta om förhållandet mellan honom och Johannas mamma? Hos vem lägger berättelsen sympatin?

Johannas pappa kallar vid ett tillfälle den ansvarige civilpolisen för manschettpolis.

★ *Vad betyder ett sådant omdöme? Vad får vi veta om polisen? Hur beskrivs hans egenskaper? Vad händer under bilresans gång i kontakten mellan pappa Göran och polismanen?*

Fantasi – verklighet

Flickornas vinglande färd är en sorts omvänd rymning. Två elvaåriga flickor på väg mot Europadomstolen. Båda har ett bra förhållande till sina föräldrar men ingen av dem tycks på allvar vara särskilt orolig för hur man ska reagera hemma.

★ *Skulle något sånt kunna tänkas inträffa i verkliga livet? Är det trovärdigt? Hur skulle flickorna annars tänkas kunna reagera? Hur kommer det sig att filmflickorna aldrig visar någon rädsla?*

Selma och Johanna är bästisar men att vara på rymmen tillsammans tär lite på vänskapen.

★ *Hur beskrivs Selmas och Johannas svårigheter? Vad kan det vara som får Selma att följa med Johanna på ett så vådligt äventyr? Vad betyder*

Grete Havnesköld och Anna Sjögren; bästisar i "Selma och Johanna".

vänskap? Hur ska en riktigt bra vän vara? Kan vänskap vara starkare än samhörigheten i en familj? Varför? Varför inte?

Outsiders

Bröderna som flickorna träffar på är inte vilka killar som helst. En olycka där deras föräldrar omkom har präglat deras livsval och beteende.

Det som hänt bröderna beskrivs indirekt.

★ *Hur får vi veta något om deras öde? Hur ser brödernas inbördes relation ut? Styrka? Svaghet?*

Bröderna ser sig själva som två fria cowboys och blir ganska omedelbart flickornas medhjälpare.

★ *Hur blir brödernas attityd synlig i de första scenerna vid korvkiosken? När flickorna ber om lift?*

Vilka skäl kan de ha att vilja hjälpa flickorna vidare på färden? Vad kan tänkas förena Johanna och Selma med bilbröderna? Finns det likheter mellan deras beteenden?

Johanna tycks helt uppfylld av funderingar kring kungliga personer. Selma har i sin tur fotbollsstjärnan Henke Larsson som idol.

★ *Är flickornas intressen jämförbara? Vad skiljer eller förenar dem?*

Filmen om Selma och Johanna är vid sidan av sitt huvudtema dekorerad med små episoder vid sidan av. Scenen med de två virriga damerna som gnabbas om en trasig sko och den med den svärande kyrkvaktmästaren som tappar kyrkkorset från högsta stegpinnen. Så finns sekvensen då Selma söker sig till Henke Larssons villa och ringer på dörren och den där flickorna hittar en groda som trots upprepade pussar inte blir någon prins. En annan självständig sekvens är samtalet och dansen med

farmor i den solbelysta slottssalongen.

★ *Vad betyder episoderna för filmen som helhet? Vad berättar det om de inblandade personerna? Finns det berättartrådar i filmen som inte följs upp? Vilka i så fall? Måste man få veta allt eller kan det finnas en tjuvning i det inte helt utsagda?*

I filmer talar man ibland om transportsträckor och menar då att det ibland kan kännas långt mellan viktiga och berättelsebärande scener.

★ *Kan man tala om sådana sekvenser här? Vilka i så fall? Finns det något i filmen som skulle kunna tas bort? Finns det scener som skulle kunna läggas till? Vad skulle de i så fall handla om?*

Filmen får ett lyckligt slut. Hur kan man tänka sig att framtiden blir för Johanna? För Johannas pappa?

★ *Hur kan man tänka sig att det går i kontakten mellan farmor och pappa Göran? Är det troligt att alla nu lever lyckliga eller kan det uppstå nya problem?*

PRODUKTIONSUPPGIFTER:

Sverige 1997

Manus: Sara Heldt

Regi: Ingela Magner

Foto: Dan Myhrman, Michael Spicer

Originalmusik: Coste Apetrea & Anders Henriksson

I ROLLERNA:

Johanna – Anna Sjögren

Selma – Grete Havnesköld

Kjellman – Kjell Bergqvist

Göran – Jacob Eklund

Conny – Johan Widerberg

Per – Jan Mybrand

Farmor – Barbro Hiort af Ornäs

TEKNISKA UPPGIFTER:

Speltid: 91 min

Format: Vidfilm

Ljudsystem: Dolby SR

Censur: Barntillåten

Svensk premiär: 29.8.1997

DISTRIBUTION:

Sandrews, Box 5612, 114 86

Stockholm

Tel 08-762 17 00, fax 08-10 38 50